

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2019 m. vasario 14 d. Nr. XIII-1971
Vilnius

1 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) atlieka veiklos rūšių Lietuvos Respublikos gamtinių dujų sektoriuje valstybinio reguliavimo funkcijas ir užtikrina reguliuojamos veiklos vykdymo bei gamtinių dujų sektoriaus dalyvių ir vartotojų teisių bei pareigų tinkamo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę. Tarybos funkcijos, veiklos tikslai, teisės ir pareigos gamtinių dujų sektoriuje ir finansavimo šaltiniai nustatomi Energetikos įstatyme, šiame ir kituose įstatymuose, taip pat Tarybos nuostatuose.“

2 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 10 punktą ir jį išdėstyti taip:

„10) pagal Tarybos atliktą ilgalaikės trukmės išlaidų ir naudos rinkai ekonominį vertinimą sprendžia dėl pažangių matavimo sistemų, kuriomis būtų padedama vartotojams aktyviai dalyvauti gamtinių dujų tiekimo rinkoje, įdiegimo darbotvarkės;“.

3 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„6 straipsnis. Tarybos tikslai gamtinių dujų sektoriuje

Taryba savo veikloje, prireikus bendradarbiaudama su Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba ir kitomis institucijomis bei įstaigomis, atlikdama savo funkcijas ir pareigas, siekia, kad būtų:

- 1) sukurta ir plėtojama konkurencinga, saugi ir aplinką tausojanti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos gamtinių dujų rinka;
- 2) užtikrinta, kad Lietuvos Respublikos rinka būtų veiksmingai atverta visiems Europos Sąjungos gamtinių dujų vartotojams ir tiekėjams ir būtų panaikinti prekybos gamtinėmis dujomis tarp Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių apribojimai;
- 3) užtikrintos tinkamos veiksmingo ir patikimo gamtinių dujų tinklų veikimo sąlygos;

4) skatinama į vartotojus orientuotų, saugių, patikimų ir veiksmingų nediskriminacinių sistemų plėtra;

5) skatinamas sistemos pakankamumas, energijos vartojimo efektyvumas ir gamtinių dujų gavybos bei gavybos iš atsinaujinančių energijos išteklių integravimas;

6) sudarytos palankesnės sąlygos naujų gamtinių dujų gavybos pajėgumų prieigai prie sistemos;

7) skatinami aukšti viešųjų paslaugų teikimo gamtinių dujų sektoriuje standartai ir prisidedama prie pažeidžiamų vartotojų apsaugos.“

4 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„7 straipsnis. Tarybos funkcijos ir pareigos gamtinių dujų sektoriuje

1. Taryba gamtinių dujų sektoriuje, be kitų šiame įstatyme, Energetikos įstatyme ir kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytų funkcijų, prižiūri:

- 1) kaip laikomasi gamtinių dujų įmonių licencijuojamos veiklos sąlygų;
 - 2) gamtinių dujų įmonių reguliuojamos veiklos sąnaudas;
 - 3) kad sistemų operatorių skelbiama informacija apie sąlygas, suteikiančias teisę suinteresuotosioms šalims naudotis sistemomis, jungiamaisiais vamzdynais ir gamtinių dujų saugyklomis, būtų išsami ir tinkamai pateikta;
 - 4) kaip suteikiamos teisės naudotis sistemomis;
 - 5) apskaitų atskyrimą, siekiant išvengti veiklų kryžminio subsidijavimo;
 - 6) kaip laikomasi jungiamųjų vamzdynų valdymo ir jų pajėgumų skirstymo taisyklių;
 - 7) kaip laikomasi gamtinių dujų tiekimo patikimumo ir paslaugų kokybės reikalavimų;
 - 8) gamtinių dujų įmonių veiklos skaidrumą ir konkurenciją;
 - 9) kaip įgyvendinamos nacionalinės gamtinių dujų perdavimo tinklų perkrovos valdymo taisyklės;
 - 10) kaip laikomasi gamtinių dujų sistemų saugumo ir patikimumo taisyklių;
 - 11) kaip dujų įmonės užtikrina prieigą vartotojams prie duomenų apie jų suvartojamą gamtinių dujų kiekį ir kaip sukuria lengvai suprantamos formos duomenų sistemą;
 - 12) kaip įgyvendinamos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos laikinosios priemonės, taikomos staiga įvykus gamtinių dujų ar visos energetikos rinkos krizei ar iškilus grėsmei asmenų, gamtinių dujų įrenginių arba gamtinių dujų sistemos vientisumo saugumui;
 - 13) kad nebūtų perdavimo, skirstymo, laikymo, SGD pakartotinio dujinimo ir tiekimo veiklos kryžminio subsidijavimo.
2. Taryba, įgyvendindama jai pavestas funkcijas, turi pareigą:

1) vadovaudamasi skaidrumo kriterijais, poreikiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, tiekimo saugumą, integruoti rinką, nustatyti ar patvirtinti perdavimo, skirstymo, laikymo ir SGD pakartotinio dujinimo paslaugų kainų ir (ar) pajamų viršutinės ribas, jų skaičiavimo metodikas ir nustatyti ar patvirtinti konkrečias sistemos balansavimo, buitinių vartotojų prijungimo prie tinklo ir SGD perkrovos paslaugų kainas;

2) nustatyti prekybos gamtinėmis dujomis priežiūros tvarką;

3) tarpvalstybiniais klausimais bendradarbiauti su atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijomis ir Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (toliau – Agentūra);

4) laikytis visų teisiškai privalomų Europos Komisijos ir Agentūros sprendimų;

5) kiekvienais metais teikti savo veiklos ir pareigų vykdymo ataskaitą, informaciją apie nustatytas laikinasias priemones įvykus energetikos krizei Europos Komisijai, Agentūrai ir atitinkamoms valstybių narių institucijoms;

6) nustatyti metodikas, pagal kurias apskaičiuojamos ar nustatomos sąlygos, susijusios su prijungimu ir prieiga prie perdavimo ir skirstymo sistemų, saugyklų ir SGD sistemos, balansavimo paslaugų teikimu, prieiga prie tarpvalstybinių perdavimo jungčių;

7) nustatyti gamtinių dujų įmonių paslaugų kokybės, įskaitant patikimumo, rodiklius ir jų įvertinimo tvarką;

8) nustatyti gamtinių dujų įmonių technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo rodiklius ir jų įvertinimo tvarką;

9) prižiūrėti buitiniams vartotojams taikomas kainas, išankstinio mokėjimo sistemas, tiekimo įmonę pakeitusių vartotojų ar nuo tinklo atjungtų vartotojų procentinę dalį, mokėjimus už priežiūros paslaugas ir jų vykdymą;

10) užtikrinti sutarties laisvės principo įgyvendinimą nutraukiamoms Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisę atitinkančioms tiekimo sutartims;

11) stebėti, per kiek laiko perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai sujungia vamzdynus ir atlieka remonto darbus, kaip suteikiama teisė naudotis saugyklomis, gamtinių dujų laikymo vamzdynuose ir kitomis papildomomis paslaugomis;

12) imtis veiksmingų vartotojų apsaugos priemonių, prižiūrėti, kaip jos vykdomos;

13) reguliariai atlikti gamtinių dujų tiekimo rinkos tyrimus ir taip užtikrinti, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo didele įtaka gamtinių dujų rinkoje atvejų, skelbti išvadas dėl gamtinių dujų kainų ir jas pateikti konkurencijos priežiūros institucijoms;

14) nustatyti gamtinių dujų įmonių reguliavimo apskaitos sistemos reikalavimus ir (ar) metodą, ir (ar) modelį;

15) patvirtinti balansavimo taisyklės, jeigu sistemų operatorių parengti taisyklių projektai neatitinka šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų;

16) patvirtinti standartinius reikalavimus skirstymo sistemos operatoriaus ir laikymo sistemos operatoriaus atitikties programoms parengti;

17) stebėti gamtinių dujų tranzito per Lietuvos Respublikos teritoriją srautus ir teikti metines ataskaitas Vyriausybei;

18) įvykdyti Europos Komisijos įpareigojimą panaikinti Tarybos sprendimą, prieštaraujantį Europos Sąjungos kompetentingų institucijų priimtoms gairėms gamtinių dujų sektoriuje per du mėnesius nuo atitinkamo Europos Komisijos sprendimo priėmimo dienos;

19) šio įstatymo, kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimų ir Tarybos ar kompetentingos Europos Sąjungos institucijos nurodymų nevykdančioms gamtinių dujų įmonėms skirti šiame įstatyme, Energetikos įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas ir inicijuoti atsakingų asmenų patraukimą administracinę ar baudžiamąją atsakomybę.“

5 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 8 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„8 straipsnis. Tarybos teisės ir įgaliojimai gamtinių dujų sektoriuje

Taryba, siekdama šio įstatymo tikslų ir atlikdama šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas, turi teisę:

1) priimti gamtinių dujų įmonėms privalomus vykdyti sprendimus;

2) susipažinti su gamtinių dujų įmonių sudaromomis sutartimis, susijusiomis su reguliuojamomis veiklomis, ir pareikalauti, kad gamtinių dujų įmonės patikslintų tokias sutartis, kad šios atitiktų šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus. Jeigu gamtinių dujų įmonė neįvykdo šio reikalavimo, Taryba, gindama viešąjį interesą, turi teisę kreiptis į teismą dėl sutarties pakeitimo;

3) reikalauti iš gamtinių dujų įmonių informacijos, kuri reikalinga šiame įstatyme nustatytoms Tarybos funkcijoms atlikti, ir nustatyti gamtinių dujų įmonių jai teikiamos informacijos ir teikiamų derinti dokumentų pateikimo protingus terminus;

4) prašyti Agentūros pateikti nuomonę dėl Tarybos priimto sprendimo atitikties Europos Sąjungos kompetentingų institucijų priimtoms gairėms gamtinių dujų sektoriuje ir pranešti Europos Komisijai apie šioms gairėms prieštaraujantį kitos valstybės narės gamtinių dujų sektoriaus reguliavimo institucijos sprendimą.“

6 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„9 straipsnis. Kainų reguliavimas

1. Gamtinių dujų sektoriuje nustatydamas viršutines paslaugų kainų ir (ar) pajamų ribas, Taryba reguliuoja perdavimo, skirstymo, laikymo ir SGD pakartotinio dujinimo paslaugų kainas.

2. Gamtinių dujų sektoriuje nustatydamas konkrečias paslaugų kainas, Taryba reguliuoja gamtinių dujų sistemos balansavimo, buitinių vartotojų prijungimo prie gamtinių dujų sistemos, SGD perkrovos paslaugų kainas ir tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos dydį (toliau – papildoma dedamoji).

3. Taryba rengia ir tvirtina šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų paslaugų kainų nustatymo metodikas.

4. Taryba, nustatydamas šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas reguliuojamas kainas:

1) nustato reikalavimus gamtinių dujų įmonėms teikti paslaugas kainomis, pagrįstomis sąnaudomis, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, ir turi teisę pareikalauti, kad gamtinių dujų įmonės įrodytų kainų pagrindimą sąnaudomis. Taryba turi teisę nustatyti privalomą protingumo kriterijų atitinkančią terminą šioms sąnaudoms pagrįsti. Jeigu per šį terminą asmuo neįrodo sąnaudų pagrįstumo, laikoma, kad asmens sąnaudos yra nepagrįstos;

2) nustato reikalavimus sąnaudų apskaitos sistemoms, metodams ir (arba) modeliams, skirtiems konkrečioms paslaugų rūšims teikti. Tokią apskaitos sistemą, metodą ir (arba) modelį Taryba privalo paskelbti viešai savo interneto svetainėje;

3) nustato sąnaudų padengimo mechanizmą, kuris turi skatinti efektyvumą ir, kiek įmanoma, padidinti ilgalaikę naudą vartotojams. Tuo tikslu Taryba turi atsižvelgti į kainų rodiklius, taikomus palyginamose rinkose.

5. Nustatant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas reguliuojamas viršutines paslaugų kainų ir (ar) pajamų ribas ar konkrečias paslaugų kainas, turi būti numatytos būtinos investicijos, užtikrinančios efektyvią gamtinių dujų įmonės veiklą.

6. Gamtinių dujų tiekimo kaina yra reguliuojama, kai Tarybos pagal šio įstatymo 11 straipsnį atliekamo rinkos tyrimo metu yra nustatoma, kad dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo asmuo taiko pernelyg dideles kainas, tai yra palyginamosios analizės metodu įvertintas vidutinės kainas, viršijančias gamtinių dujų ir gamtinių dujų tiekimo paslaugos kainas, arba naudoja kainų spaudimą, tuo darydamas žalą rinkos dalyviams.

7. Taryba, pagal šio straipsnio 6 dalį reguliuodama gamtinių dujų tiekimo kainas, turi teisę dujų įmonei taikyti šio straipsnio 4 dalyje nurodytas priemones.

8. Kol asmuo per Tarybos nurodytą terminą įgyvendina šio straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus, Taryba turi teisę nustatyti laikiną tiekimo kainą, atsižvelgdama į tiesioginius ir

netiesioginiais sąnaudų vertinimo metodais gautus duomenis apie atitinkamas sąnaudas. Nustatydamą laikiną tiekimo kainą, Taryba lygina atitinkamų paslaugų kainų rodiklius, atsižvelgdama į kitų valstybių narių, panašaus išsivystymo užsienio valstybių ir Lietuvos Respublikos praktiką. Taryba, nustatydamą tiekimo kainą, be šioje dalyje išvardytų kriterijų, vertina atitinkamų didmeninių ir mažmeninių kainų santykį.

9. Taryba, motyvuotai nusprendusi, kad, net ir įgyvendinus šio straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus, veiksminga konkurencija gamtinių dujų tiekimo rinkoje nebus užtikrinta, didelę įtaką gamtinių dujų tiekimo rinkoje turinčiam asmeniui gali nustatyti pagrįstus ir proporcingus įpareigojimus, įskaitant įpareigojimą nesudaryti kliūčių kitiems rinkos dalyviams patekti į rinką ar neriboti konkurencijos nustatant nepagrįstas kainas, nedaryti geresnių sąlygų atskiriems vartotojams ar nepagrįstai neteikti paslaugų, taip pat įpareigojimus užtikrinti Tarybos nustatytą paslaugų kokybę. Taryba, siekdama apsaugoti vartotojų interesus ir skatinti veiksmingą konkurenciją, turi teisę didelę įtaką dujų tiekimo rinkoje turinčiam asmeniui taikyti individualias kainų kontrolės priemones ir įpareigojimus kainas grįsti sąnaudomis ar kainomis, nustatomomis palyginamose rinkose.

10. Gamtinių dujų įmonės, vykdydamos Tarybos joms nustatytą šio straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytą reikalavimą, privalo Tarybos patvirtintomis sąlygomis, tvarka ir terminais parengti sąnaudų apskaitos sistemą, jos aprašymą pateikti Tarybai ir laikytis šios sąnaudų apskaitos sistemos. Sąnaudų apskaitos sistema ir jos skelbimo būdas turi atitikti Tarybos nustatytas sąnaudų apskaitos taisykles.

11. Gamtinių dujų įmonės, kurių teikiamų paslaugų kainos yra valstybės reguliuojamos ir (ar) kurioms šio įstatymo 9 straipsnio 7 dalies pagrindu nustatyti Tarybos įpareigojimai, susiję su reguliavimo apskaitos sistema, privalo rengti reguliuojamosios veiklos ataskaitas ir užtikrinti, kad būtų atlikta reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikra ir reguliavimo apskaitos sistemos patikra vadovaujantis Energetikos įstatymo 16¹ straipsnio nuostatomis.

12. Gamtinių dujų įmonės viešai savo interneto svetainėse skelbia šio straipsnio 1 dalyje nurodytas Tarybos patikrintas ir šio straipsnio 2 dalyje nurodytas Tarybos nustatytas kainas.

13. Gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo kainos nustatomos neatsižvelgiant į gamtinių dujų transportavimo atstumą. Vartotojams (sistemos naudotojams) gamtinių dujų skirstymo kainos nustatomos atsižvelgiant į tai, koks gamtinių dujų kiekis yra tiekiamas į gamtinių dujų pristatymo vietą per vieną metų laikotarpį. Buitiniams vartotojams perdavimo ir skirstymo sistemų balansavimo paslauga teikiama gamtinių dujų įmonės lėšomis. Nebuitiniams vartotojams gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo kainos nustatomos ir diferencijuojamos pagal gamtinių dujų kiekį ir sistemos pajėgumus. Buitiniams vartotojams gamtinių dujų skirstymo kainos diferencijuojamos pagal suvartojamą gamtinių dujų kiekį. Gamtinių dujų kiekio ir sistemos

pajėgumų diferencijavimo principai nustatomi kainų nustatymo metodikose. Siekiant išvengti kryžminio subsidijavimo tarp vartotojų grupių, reguliuojamos kainos ir jų diferencijavimo taisyklės skelbiamos viešai gamtinių dujų įmonių interneto svetainėse, o jų nustatymo principai privalo būti pagrįsti, objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminuojantys.

14. Reguluojamų kainų ir (ar) pajamų viršutinės ribos nustatomos penkerių metų reguliavimo periodui. Reguluojamų kainų ir (ar) pajamų viršutinės ribos Tarybos sprendimu kartą per metus gali būti koreguojamos pasikeitus infliacijos lygiui, importuojamų (atgabenamų) gamtinių dujų kainoms, mokesčiams, gamtinių dujų kiekiui (išskyrus atvejus, kai nustatoma pajamų viršutinė riba), gamtinių dujų įmonių veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams, gamtinių dujų įmonėms atlikus su Taryba suderintas investicijas, nepasiekus nustatytos pajamų viršutinės ribos arba ją viršijus, gamtinių dujų įmonėms nukrypus nuo Tarybos patvirtintose kainų ir (ar) pajamų viršutinių ribų skaičiavimo metodikose nustatytų rodiklių. Gamtinių dujų perdavimo pajamų viršutinės ribos nustatomos įvertinus gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamų paskirstymą, atliktą pagal perdavimo sistemų operatorių intersisteminio kompensavimo tvarką. Gamtinių dujų kainų reguliavimo periodas gali būti keičiamas motyvuotu Tarybos sprendimu. Apie sprendimą dėl gamtinių dujų kainų reguliavimo periodo pakeitimo Taryba privalo informuoti Vyriausybę ar jos įgaliotą instituciją. Tarybos sprendimas dėl gamtinių dujų kainų reguliavimo periodo pakeitimo pradedamas taikyti ne anksčiau kaip pasibaigus ankstesniajam gamtinių dujų kainų reguliavimo periodui.

15. Konkrečias perdavimo, laikymo, skirstymo, SGD pakartotinio dujinimo kainas, neviršijančias nustatytų kainų ir (ar) pajamų viršutinių ribų, kiekvienais metais nustato gamtinių dujų įmonės. Konkrečios perdavimo, SGD pakartotinio dujinimo, laikymo, skirstymo kainos gali būti nustatomos du kartus per metus. Taryba, patikrinusi ir nustačiusi, kad kainos ir (ar) buitiniams vartotojams nustatyti tarifai apskaičiuoti nesilaikant kainų ir (ar) tarifų nustatymo reikalavimų, nustatytų kainų viršutinių ribų skaičiavimo metodikose, kad jos diskriminuoja vartotojus ir (ar) yra klaidingos, gamtinių dujų įmonėms pateikia nurodymus dėl konkrečių kainų ir tarifų skaičiavimo. Gamtinių dujų įmonės kainas ir (ar) tarifus privalo pakoreguoti per 15 dienų nuo Tarybos nurodymų gavimo. Jeigu gamtinių dujų įmonės nevykdo Tarybos reikalavimo, Taryba vienašališkai nustato konkrečias kainas ir (ar) tarifus.

16. Gamtinių dujų įmonės buitiniams vartotojams tarifus nustato kas pusę metų. Buitiniams vartotojams nustatytą tarifą sudaro prognozuojamų gamtinių dujų (produkto), įskaitant SGD pakartotinį dujinimą, SGD perkrovą ir gamtinių dujų pristatymą iki mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginio, konkrečių perdavimo, skirstymo, laikymo, tiekimo, papildomos dedamosios kainų ir skirtumo tarp ankstesnio tarifų galiojimo laikotarpio prognozuotų ir faktinių gamtinių dujų (produkto) kainų suma. Gamtinių dujų įmonės konkrečius

tarifus pateikia tvirtinti Tarybai, kuri šiuos tarifus tikrina ir priima sprendimus dėl jų šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

17. Taryba suderina perdavimo sistemos operatoriaus pateiktą perdavimo sistemų operatorių intersisteminių kompensavimo tvarką, parengtą pagal Reglamento (ES) Nr. 2017/460 10 straipsnyje nurodytas gaires.“

7 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Taryba prižiūri, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai konkurencijai energetinių išteklių rinkoje ir sąlygos, užkertančios kelią asmenims piktnaudžiauti didele įtaka gamtinių dujų rinkoje.“

8 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„11 straipsnis. Energetinių išteklių rinkos tyrimas

1. Taryba, atlikdama šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nurodytas pareigas, atlieka rinkos tyrimus, kuriais siekiama užtikrinti veiksmingą konkurenciją gamtinių dujų sektoriuje ir užkirsti kelią didele įtaką turintiems asmenims ja piktnaudžiauti.

2. Taryba nustato rinkos tyrimo taisykles.

3. Taryba atlieka rinkos tyrimą:

- 1) valstybės ar savivaldybės institucijų motyvuotu prašymu;
- 2) suinteresuotų asmenų motyvuotu prašymu;
- 3) savo iniciatyva.

4. Rinkos tyrimo procedūrą sudaro šie etapai:

- 1) rinkos apibrėžimas (produkto ar paslaugos ir geografinės teritorijos apibrėžimas);
- 2) konkurencijos rinkoje veiksmingumo tyrimas;
- 3) asmenų, turinčių didelę įtaką rinkoje, nustatymas;

4) šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (ar) panaikinimas didelę įtaką rinkoje turintiems asmenims.

5. Rinkos tyrimas atliekamas Tarybos patvirtintose rinkos tyrimo taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis. Rinkos tyrimas pradedamas Tarybos sprendimu. Taryba turi teisę atlikti ne visą rinkos tyrimo procedūrą, bet tik atskiras jos dalis, jeigu motyvuotai ir pagrįstai mano, kad nepasikeitus ankstesnių tyrimų duomenims kitas dalis atlikti nėra tikslinga.

6. Taryba, tirdama rinką, vadovaujasi Lietuvos Respublikos teisės aktais, Europos Sąjungos teise ir atsižvelgia į Europos Komisijos nuorodas ir rekomendacijas.

7. Taryba rinkos tyrimo procedūrą atlieka per 4 mėnesius nuo sprendimo pradėti rinkos tyrimą priėmimo, neįskaitant šio įstatymo 17 straipsnyje numatytų konsultacijų dėl rinkos tyrimo trukmės. Motyvuotu Tarybos sprendimu šis terminas gali būti pratęstas, tačiau ne daugiau kaip 3 kartus, kiekvieną kartą pratęsiant ne ilgiau kaip 3 mėnesiams. Taryba siekia, kad rinkos tyrimas būtų atliktas per įmanomai trumpiausią laiką. Rinkos tyrimas baigiamas Tarybos sprendimu dėl rinkos tyrimo rezultatų. Sprendime išdėstomi visų atliktų rinkos tyrimo etapų rezultatai.

8. Taryba, prieš priimdama sprendimą, kuriuo būtų apibrėžta atitinkama produktų ar paslaugų rinka arba nustatyti ar nenustatyti asmenys, turintys didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, ar nustatyti, nenustatyti ar panaikinti šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodyti įpareigojimai, privalo atlikti viešąją konsultaciją pagal šio įstatymo 17 straipsnį.

9. Taryba, prieš priimdama galutinį sprendimą, įvertina viešųjų konsultacijų metu gautas pastabas ir nuomones ir savo interneto svetainėje paskelbia jų suvestinę. Priimtą galutinį sprendimą Taryba pateikia Vyriausybės įgaliotai institucijai.

10. Atitinkamų rinkų, kuriose nustatyti didelę įtaką turintys asmenys, sąrašą ir didelę įtaką šiose rinkose turinčių asmenų sąrašą bei jiems nustatytus įpareigojimus, taip pat bet kuriuos tokios informacijos pasikeitimus Taryba skelbia savo interneto svetainėje.

11. Atlikdama rinkos tyrimą, sprenddama, ar asmuo turi didelę įtaką rinkoje, ir nustatydama įpareigojimus didelę įtaką rinkoje turintiems asmenims, Taryba atsižvelgia į tarptautinių sutarčių ir (ar) susitarimų nuostatas ir pagal kompetenciją užtikrina, kad šių sutarčių ir (ar) susitarimų būtų laikomasi ir jie būtų įgyvendinami Lietuvos Respublikoje.

12. Taryba, atlikdama rinkos tyrimą, konsultuojasi su Konkurencijos taryba.“

9 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 12 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Asmuo, veikiantis gamtinių dujų sektoriuje, laikomas turinčiu didelę įtaką atitinkamoje gamtinių dujų tiekimo rinkoje arba atitinkamoje gamtinių dujų tiekimo rinkos dalyje, kai, atlikus rinkos tyrimą, tai nustatoma Tarybos sprendimu. Toks sprendimas galioja tol, kol kito gamtinių dujų tiekimo rinkos tyrimo metu Tarybos sprendimu nustatoma, kad šis asmuo didelės įtakos atitinkamoje gamtinių dujų tiekimo rinkoje arba gamtinių dujų tiekimo rinkos dalyje neturi.“

10 straipsnis. 13² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13² straipsnio 2 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) jeigu mažo ir (ar) vidutinio slėgio dujotiekių įrengimo darbai atliekami pažeidžiant mažo ir (ar) vidutinio slėgio dujotiekių įrengimo projektą, nedelsdamas informuoti užsakovą, o tais atvejais, kai nustatoma avarijos grėsmė, – užsakovą ir Tarybą.“

11 straipsnis. 13³ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 13³ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Būti mažo ir (ar) vidutinio slėgio dujotiekių įrengimo rangovu turi teisę:

1) Lietuvos Respublikos juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, turintys Tarybos Energetikos įstatymo nustatyta tvarka išduotą gamtinių dujų įrenginių įrengimo veiklos atestatą;

2) valstybės narės juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, turintys Tarybos Energetikos įstatymo nustatyta tvarka išduotą gamtinių dujų įrenginių įrengimo veiklos atestatą.“

2. Pakeisti 13³ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Įrengti mažo ir (ar) vidutinio slėgio kriterijus atitinkančias vartotojo sistemas, išskyrus mažo ir (ar) vidutinio slėgio kriterijus atitinkančias vartotojo sistemas ypatinguosiuose statiniuose, turi teisę šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti asmenys ir Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės fiziniai asmenys, turintys Energetikos įstatymo nustatyta tvarka Tarybos išduotą gamtinių dujų įrenginių įrengimo veiklos atestatą.“

12 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„17 straipsnis. Viešasis konsultavimasis

1. Taryba šio įstatymo ar jo įgyvendinamųjų teisės aktų pagrindu priimdama gamtinių dujų rinkoje veiklą reglamentuojančius teisės aktus, išskyrus teisės aktus, kuriais sprendžiamas ginčas, viešai paskelbia šių teisės aktų projektus ir nustato protingumo kriterijų atitinkantį terminą suinteresuotiems asmenims pateikti pastabas.

2. Taryba savo nustatyta tvarka ir sąlygomis Tarybos interneto svetainėje paskelbia Tarybos sprendimų dėl klausimų, susijusių su visomis gamtinių dujų sektoriaus dalyvių teisėmis, ypač kai šių klausimų sprendimas turi reikšmingą poveikį gamtinių dujų rinkai, projektus ir suteikia gamtinių dujų sektoriaus dalyviams protingumo kriterijų atitinkantį terminą pastaboms pateikti.

3. Taryba nustato konsultavimosi taisykles, apibrėžiančias konsultacijų atvejus, tvarką ir sąlygas. Informacija, susijusi su visomis tuo metu vykstančiomis konsultacijomis, skelbiama Tarybos interneto svetainėje. Taryba skelbia konsultacijų rezultatus, išskyrus informaciją, kuri yra valstybės, tarnybos ar komercinė paslaptis.

4. Taryba, atlikdama šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose jai nustatytas funkcijas, šio straipsnio 3 dalyje nurodytose konsultavimosi taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis konsultuojasi su sistemų operatoriais, nepažeisdama jų nepriklausomumo ir nedarydama įtakos jų kompetencijai, taip pat su kitomis kompetentingomis institucijomis, įstaigomis ir (ar) sistemų naudotojais.“

13 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 19 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Taryba, priimdama šį įstatymą įgyvendinančias taisykles, kriterijus ar metodikas, vadovaujasi šiais kriterijais:

- 1) sistemų naudotojų ir vartotojų nediskriminavimo;
- 2) protingumo, teisingumo, sąžiningumo, objektyvumo ir sąnaudų pagrįstumo;
- 3) naujiems vartotojams skirtų investicijų efektyvumo, atsipirkimo laikotarpio ir šių investicijų pagrįstumo įvertinimo;
- 4) sistemos naudotojų ir vartotojų diferencijavimo;
- 5) galimybės panaudoti gamtinių dujų įmonių sistemas kitiems naujiems vartotojams prijungti įvertinimo;
- 6) sistemos naudotojų įrenginiams veikti reikalingų investicijų poreikio įvertinimo;
- 7) pažangiųjų gamtinių dujų tinklų technologijos plėtros;
- 8) teisės aktų nustatytų lengvatų ir (ar) skatinimo priemonių, taikomų sistemos naudotojų prijungimui, įvertinimo.“

14 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 20 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, laikymo, tiekimo, SGD pakartotinio dujinimo, biržos operatoriaus licencijavimo ir tiekimo leidimų išdavimo taisyklės (toliau – Licencijavimo taisyklės) tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Licencijas išduoda, sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina jų galiojimą, keičia, tikslina licencijas, prireikus išduoda licencijų dublikatus ir licencijuojamą veiklą kontroliuoja Taryba.“

2. Pakeisti 20 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Perdavimo, skirstymo, laikymo ir SGD pakartotinio dujinimo licencijos išduodamos Lietuvos Respublikoje įsteigtam juridiniam asmeniui arba kitos valstybės narės juridinio asmens ar kitos organizacijos padaliniui, įsteigtam Lietuvos Respublikoje. Licencijos išduodamos asmenims, turintiems pakankamus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus, leidžiančius tinkamai vykdyti licencijuojamos veiklos sąlygas. Asmenų technologinius,

finansinius ir vadybinius pajėgumus ir jų įvertinimo tvarką nustato Taryba, atsižvelgdama į šiuos kriterijus:

1) asmenys, siekiantys įgyti sistemos operatoriaus licenciją ir vykdančios sistemos operatoriaus veiklą, privalo nuosavybės teise, kaip nurodyta šiame įstatyme, ar kitais teisėtais pagrindais valdyti perdavimo ar skirstymo sistemas;

2) asmenys, siekiantys įgyti biržos operatoriaus licenciją ir vykdančios biržos operatoriaus veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones, skirtas prisijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus informacinio komplekso, ryšio priemones, reikalingas pranešimams iš rinkos dalyvių gauti ir jiems siųsti, ir programinę įrangą, kurios reikia licencijuojamai veiklai vykdyti;

3) asmenys, siekiantys įgyti skirstymo operatoriaus licenciją ir vykdančios skirstymo operatoriaus veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti pagal teisės aktų reikalavimus įrengtą skirstymo sistemą, kuri turi būti sujungta su veikiančia perdavimo ar skirstymo sistema, leidžiančią užtikrinti gamtinių dujų pristatymą vartotojams;

4) asmenys, siekiantys įgyti laikymo licenciją ir vykdančios laikymo veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti pagal teisės aktų reikalavimus įrengtą gamtinių dujų saugyklą, kurios įrenginiai turi būti sujungti su veikiančia perdavimo sistema;

5) asmenys, siekiantys įgyti SGD pakartotinio dujinimo licenciją ir vykdančios SGD pakartotinio dujinimo veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti pagal teisės aktų reikalavimus įrengtą SGD sistemą, kuri turi būti sujungta su veikiančia perdavimo sistema;

6) pareiškėjo, siekiančio įgyti licenciją, finansinis pajėgumas vertinamas pagal jo dvejų paskutinių ataskaitinių finansinių metų (arba nuo pareiškėjo įregistravimo dienos, jeigu pareiškėjas vykdė veiklą trumpiau negu dvejus finansinius metus) balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitų duomenis, kuriems įvertinti taikomi Tarybos nustatyti finansinio pajėgumo rodikliai;

7) pareiškėjas, siekiantis įgyti licenciją, privalo turėti darbuotojų licencijuojamai veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, atskirai licencijuojamos veiklos apskaitai tvarkyti, vartotojams informuoti ir konsultuoti bei skundams dėl licencijuojamos veiklos nagrinėti.“

3. Pakeisti 20 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Taryba teikia informaciją Europos Komisijai apie atsisakymo išduoti perdavimo licencijas priežastis.“

4. Pakeisti 20 straipsnio 10 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka teikti Tarybai ir Energetikos ministerijai informaciją, reikalingą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytiems pareigoms vykdyti;“.

5. Pakeisti 20 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Perdavimo ar skirstymo licencija išduodama teritorijoje, apibrėžtoje pagal Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą. Perdavimo licencijoje mažiausia teritorija yra apskritis, skirstymo licencijoje – savivaldybė. Išduotose perdavimo ir skirstymo licencijose nurodytų teritorijų ribas išimtiniais atvejais gamtinių dujų įmonės prašymu gali pakeisti Taryba, suderinusi jas su atitinkamomis gamtinių dujų įmonėmis.“

15 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„21 straipsnis. Veiklos gamtinių dujų sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimas, galiojimo sustabdymas, galiojimo sustabdymo panaikinimas, galiojimo panaikinimas ir keitimas

1. Asmuo, siekiantis įgyti veiklos gamtinių dujų sektoriuje licenciją, Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikia Tarybai prašymą ir šiose taisyklėse nustatytus dokumentus. Asmuo, siekiantis įgyti tiekimo leidimą, Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikia Tarybai atitikties šio įstatymo 20 straipsnio 6 dalyje nustatytiems reikalavimams deklaraciją (toliau – deklaracija). Ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo teisės verstis gamtinių dujų tiekimo veikla įgijimo dienos Taryba privalo patikrinti deklaracijoje pateiktą informaciją.

2. Licencija išduodama arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti licenciją pateikiamas pareiškėjui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikto prašymo bei visų reikalingų ir tinkamai įformintų dokumentų gavimo dienos. Jeigu į tinkamai pateiktą prašymą išduoti licenciją neatsakoma per šioje dalyje nurodytą terminą, laikoma, kad yra priimtas teigiamas sprendimas dėl licencijos išdavimo.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas terminas netaikomas, kai vyksta teisiniai ginčai su trečiaisiais asmenimis dėl licencijuojamos veiklos sąlygų (teritorijos) ir kai yra prašoma išduoti perdavimo, skirstymo licenciją teritorijoje, kurioje jau yra išduota perdavimo, skirstymo licencija, ar dėl kitų priežasčių, pateisinamų svarbiais visuomenės interesais ar nustatytų kituose įstatymuose, ir pareiškėjas apie tai yra informuotas Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka. Šiuo atveju licencija išduodama arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti licenciją pareiškėjui pateikiamas ne vėliau kaip per 30 dienų, pasibaigus atitinkamo teismo ginčo nagrinėjimui ar nelikus kitų priežasčių, dėl kurių buvo atidėtas sprendimo dėl licencijos išdavimo priėmimas.

4. Už licencijuojamos veiklos, leidimus turinčių asmenų veiklos sąlygų ir reikalavimų pažeidimus asmenys, turintys atitinkamos veiklos licencijas, įspėjami apie galimą licencijų ar leidimų galiojimo sustabdymą ar panaikinimą Energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Licencijos ar leidimo galiojimas sustabdomas, galiojimo sustabdymas panaikinamas,

licencijos ar leidimo galiojimas panaikinamas, taip pat licencija ar leidimas yra keičiami Energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

5. Gamtinių dujų įmonė, numatanti nutraukti licencijuojamą veiklą ir (ar) leidimais reguliuojamą veiklą, privalo ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki numatomo veiklos nutraukimo apie tai informuoti Tarybą. Tuo atveju, kai pranešime nurodomas asmuo, kuris ketina pasibaigus pranešime nurodytam terminui vykdyti licencijuojamą biržos operatoriaus, perdavimo, skirstymo veiklą ir atitinka šiai veiklai keliamus reikalavimus, nustatytus šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, ir pranešime nurodomas asmuo Tarybai pateikia įvertinti tokią atitiktį pagrindžiančius dokumentus, pranešimo apie veiklos nutraukimą terminas derinamas Tarybos, pranešimą teikiančio asmens ir licencijuojamą veiklą ketinančio vykdyti asmens sutarimu.

6. Jeigu sprendimas dėl licencijos ir (ar) leidimo galiojimo sustabdymo ar panaikinimo turi įtakos saugiam vartotojų aprūpinimui gamtinėmis dujomis, jis gali įsigalioti ne anksčiau kaip po dviejų mėnesių nuo sprendimo priėmimo dienos. Apie tai, kad numatoma priimti tokį sprendimą, Taryba privalo informuoti Vyriausybę ir Energetikos ministeriją.

7. Siekiant užtikrinti gamtinių dujų sistemos darbo saugumą, vartotojų aprūpinimo gamtinėmis dujomis patikimumą ir viešųjų interesų gamtinių dujų sektoriuje apsaugą, licencijuojamą ir (ar) leidimais reguliuojamą veiklą vykdančio asmens veiklos patikrinimai gali būti atliekami ir įstatymų nustatytos poveikio priemonės už licencijuojamos ir (ar) leidimais reguliuojamos veiklos sąlygų pažeidimus gali būti taikomos jau pirmaisiais atitinkamos veiklos gamtinių dujų sektoriuje vykdymo metais. Taryba ir (ar) kitos valstybės ar savivaldybių institucijos pagal kompetenciją užtikrina nuolatinę licencijuojamos ir (ar) leidimais reguliuojamos veiklos gamtinių dujų sektoriuje priežiūrą ir kontrolę, vadovaudamosi teisingumo, protingumo, sąžiningumo ir rinkos dalyvių nediskriminavimo principais.“

16 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 23 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Tiekimo įmonės, vykdydamos informacijos sklaidą, privalo:

1) pateikti informaciją Tarybai apie pagrindines sudarytų gamtinių dujų tiekimo sutarčių sąlygas gamtinių dujų tiekimo patikimumo stebėsenai atlikti;

2) parengti metines savo veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitas ir pateikti jas Tarybai. Tiekimo įmonių metinių veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitų turinį nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija;

3) pateikti savo vartotojams Europos Komisijos parengto energijos vartotojams skirto klausimų ir atsakymų sąrašo kopiją ir šį sąrašą paskelbti viešai įmonių interneto svetainėse.“

2. Pakeisti 23 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Perdavimo sistemos naudotojai yra atsakingi perdavimo sistemos operatoriui už pristatomų į perdavimo sistemą ir paimamų iš perdavimo sistemos gamtinių dujų kiekių subalansavimą pagal perdavimo sistemos operatoriaus parengtas ir su Taryba suderintas balansavimo taisykles.“

17 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Duomenų saugojimas

1. Tiekimo įmonės privalo penkerius metus saugoti ir prireikus pateikti visų su didmeniniais vartotojais, perdavimo sistemos, skirstymo sistemos, laikymo ir SGD sistemų operatoriais sudarytų sandorių duomenis apie šių sandorių trukmę, pristatymo ir apmokėjimo taisykles, kieki, vykdymo datas ir terminus, sandorių vertę, didmeninių vartotojų nustatymo priemones. Papildomai tiekimo įmonės saugo ir Tarybos reikalavimu jai pateikia visą informaciją apie neįvykdytas gamtinių dujų tiekimo sutartis ir gamtinių dujų rinkos finansines priemones.

2. Taryba, neatskleisdama informacijos, kuri laikoma komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi, apie atskirus rinkos dalyvius ar atskirus sandorius, nuolat viešai Tarybos interneto svetainėje skelbia informaciją, užtikrinančią rinkos konkurencingumą ir kontrolę.“

18 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 25 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Lietuvos Respublikoje yra paskiriami perdavimo, skirstymo, laikymo, SGD sistemų ir biržos operatoriai. Šiuos operatorius šio įstatymo nustatyta tvarka paskiria ir vėliau kontroliuoja, ir prižiūri Taryba.“

19 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 26 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Perdavimo sistemos operatorius pagal Tarybos patvirtintą tvarką kaupia, sistemina ir reguliariai teikia informaciją Tarybai apie gamtinių dujų tranzitą Lietuvos Respublikos teritorijoje.“

2. Pakeisti 26 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Perdavimo sistemos operatorių priimtos taisyklės, kuriomis siekiama subalansuoti gamtinių dujų perdavimo sistemą, turi būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės. Sąlygos, kuriomis perdavimo sistemos operatoriai teikia tokias paslaugas, nustatomos nediskriminaciniu išlaidas atspindinčiu būdu ir skatinant sistemos naudotojus subalansuoti dujų srautus pagal

Tarybos paskelbtą metodiką. Tokios sąlygos yra skelbiamos viešai perdavimo sistemos operatorių svetainėse.“

3. Pakeisti 26 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Taryba prižiūri, kad perdavimo sistemos operatoriai laikytųsi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų būtiniausių perdavimo sistemos plėtros standartų.“

4. Pripažinti netekusia galios 26 straipsnio 6 dalį.

20 straipsnis. 27 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 27 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Taryba informuoja Europos Komisiją apie sprendimą paskirti perdavimo sistemos operatorių arba numanomą sprendimą nedelsdama, bet ne vėliau negu per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo arba projekto patvirtinimo.“

21 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 28 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„28 straipsnis. Perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimas

1. Jeigu gamtinių dujų įmonė įrodo, kad ji atitinka šio įstatymo ketvirtojo ir aštuntojo skirsnių reikalavimus, išduodant perdavimo sistemos operatoriaus licenciją, ta gamtinių dujų įmonė yra paskiriama perdavimo sistemos operatoriumi.

2. Numanomas sprendimas dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo ir licencijos išdavimo yra priimamas per keturių mėnesių laikotarpį nuo visų pareiškėjo pateiktų dokumentų, reikalingų licencijai išduoti, gavimo dienos. Numanomas sprendimas notifikuojamas Europos Komisijai. Tarybos galutinis sprendimas turi būti priimtas ne vėliau kaip per du mėnesius nuo 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 (OL 2009 L 211, p. 36), 3 straipsnio 1 dalyje Europos Komisijos nuomonei pateikti nustatyto laiko pabaigos. Tarybos galutinis sprendimas ir Europos Komisijos nuomonė, jeigu ji pateikta, skelbiami kartu. Jeigu Taryba nepriima jokio sprendimo iki šio laikotarpio pabaigos, laikoma, kad licencija yra išduota ir gamtinių dujų įmonė paskiriama perdavimo sistemos operatoriumi. Siekiant užtikrinti gamtinių dujų perdavimo veiklos tęstinumą ir nenutrūkstumą, kol bus paskirtas šio įstatymo ketvirtojo ir aštuntojo skirsnių reikalavimus atitinkantis perdavimo sistemos operatorius ir jam išduota licencija, Taryba turi teisę išduoti terminuotą gamtinių dujų perdavimo licenciją, netaikydama šio įstatymo aštuntojo skirsnio reikalavimų. Terminuota gamtinių dujų perdavimo veiklos licencija galioja tol, kol energetikos

įmonės, neatitinkančios šio įstatymo aštuntojo skirsnio reikalavimų, įvykdys Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatyme nustatytas procedūras ir bus paskirtas gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius, atitinkantis šio įstatymo ketvirtajame ir aštuntajame skirsniuose nustatytus reikalavimus.

3. Priimdama sprendimą, Taryba atsižvelgia į Europos Komisijos poziciją, jeigu Europos Komisija ją pateikia. Jeigu Europos Komisija nepateikia nuomonės perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo klausimu, laikoma, kad ji neprieštarauja Tarybos sprendimui.

4. Taryba ir Europos Komisija bet kuriuo procedūros metu gali prašyti, kad asmuo, siekiantis tapti perdavimo sistemos operatoriumi, pateiktų visą informaciją, svarbią sprendimui dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo priimti.

5. Kiekvienas perdavimo sistemos operatorius Tarybai praneša apie visus planuojamus sandorius, kuriuos Tarybai gali reikėti įvertinti, siekiant nustatyti, ar perdavimo sistemos operatorius atitinka šio įstatymo ketvirtojo skirsnio reikalavimus.

6. Taryba prižiūri, kad perdavimo sistemos operatorius visada atitiktų šio įstatymo ketvirtojo ir aštuntojo skirsnių reikalavimus. Taryba iš naujo įvertina perdavimo sistemos operatoriaus atitiktį šio įstatymo ketvirtojo skirsnio reikalavimams, kai:

1) gaunamas perdavimo sistemos operatoriaus pranešimas pagal šio straipsnio 5 dalį;

2) sužino, kad dėl numatomo arba įvykusio teisių pasikeitimo arba poveikio perdavimo sistemos savininkams ar operatoriams gali arba galėjo būti pažeisti šio įstatymo ketvirtojo skirsnio reikalavimai;

3) Europos Komisija kreipiasi į Tarybą prašydama įvertinti perdavimo sistemos operatoriaus atitiktį Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimams.

7. Nustačiusi, kad perdavimo sistemos operatorius nebeatitinka šio įstatymo aštuntojo skirsnio reikalavimų, Taryba skiria baudas, sudarančias iki 10 procentų šios gamtinių dujų įmonės metinių pajamų, laikinai apriboja tas asmens ar asmens dalyvių teises, kurių įgyvendinimas pažeidžia šio įstatymo aštuntojo skirsnio reikalavimus, ir įpareigoja šią gamtinių dujų įmonę per Tarybos nurodytą protingą terminą, ne ilgesnį kaip du mėnesiai, pašalinti atsiradusius trūkumus. Baudos skiriamos Energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Jeigu perdavimo sistemos operatorius per nurodytą protingą laikotarpį trūkumų nepašalina, Taryba pradeda naujo operatoriaus licencijavimo ir paskyrimo procedūrą.“

22 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Su trečiosiomis valstybėmis susijęs perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimas

1. Jeigu perdavimo sistemos operatorius, kurį kontroliuoja asmuo ar asmenys iš trečiosios valstybės ar valstybių, prašo išduoti licenciją, Taryba apie tai praneša Europos Komisijai. Taryba informuoja Europos Komisiją ir apie visas kitas aplinkybes, kurių rezultatas būtų tas, kad asmuo ar asmenys iš trečiosios valstybės ar valstybių įgytų perdavimo sistemos ar perdavimo sistemos operatoriaus kontrolę.

2. Perdavimo sistemos operatorius praneša Tarybai apie visas aplinkybes, kurių rezultatas būtų tas, kad asmuo ar asmenys iš trečiosios valstybės ar valstybių įgytų perdavimo sistemos ar perdavimo sistemos operatoriaus kontrolę.

3. Numanomas sprendimas dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo ir licencijos išdavimo yra priimamas per keturių mėnesių laikotarpį (šio įstatymo 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos išimties atveju perdavimo licencija išduodama pagal šio įstatymo 21 straipsnio 2 dalį) nuo visų pareiškėjo pateiktų dokumentų, reikalingų licencijai išduoti, gavimo dienos. Numanomas sprendimas notifikuojamas Europos Komisijai. Taryba, prieš priimdama galutinį sprendimą dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo ir licencijos išdavimo, kreipiasi į Europos Komisiją dėl nuomonės, patvirtinančios, kad:

- 1) tenkinami Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimai dėl veiklų atskyrimo;
- 2) išdavus licenciją, nekils pavojus Europos Sąjungoje vykstančiam energijos tiekimui.

4. Taryba per du mėnesius nuo dienos, kai buvo gauta ar turėjo būti gauta, tačiau nebuvo pateikta, Europos Komisijos nuomonė, atsižvelgdama į Europos Komisijos poziciją, jeigu tokia buvo pateikta, priima galutinį sprendimą dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo. Taryba paskiria operatorių, jeigu operatorius įrodo, kad:

- 1) jis atitinka šio įstatymo ketvirtąjo skirsnio reikalavimus;

2) jo paskyrimas nesukelia pavojaus Lietuvos Respublikos, kitos valstybės narės arba Europos Sąjungos energijos tiekimui ir šio tiekimo saugumui. Taryba numanomo sprendimo dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo ir licencijos išdavimo priėmimo metu vertindama, ar perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimas nesukelia pavojaus Lietuvos Respublikos, kitos valstybės narės arba Europos Sąjungos energijos tiekimui ir šio tiekimo saugumui, atsižvelgia į Europos Sąjungos teises ir pareigas, numatytas pagal tarptautinę teisę, tos trečiosios valstybės atžvilgiu, įskaitant visus susitarimus, sudarytus su viena ar daugiau trečiųjų valstybių, kurių viena susitariančioji šalis yra Europos Sąjunga, ir kuriuose nagrinėjami energijos tiekimo saugumo klausimai, taip pat į Lietuvos Respublikos teises ir pareigas, numatytas pagal su ja sudarytus susitarimus, jeigu jie atitinka Europos Sąjungos teisę, tos trečiosios valstybės atžvilgiu, ir kitus konkrečius faktus bei aplinkybes, dėl kurių perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimas

sukeltų pavojų Lietuvos Respublikos, kitos valstybės narės arba Europos Sąjungos energijos tiekimui ir šio tiekimo saugumui ir į atitinkamą trečiąją valstybę;

3) nepažeidžiami teisėti visuomenės saugumo interesai.

5. Kartu su priimtu Tarybos sprendimu paskelbiama Europos Komisijos nuomonė, jeigu ji buvo pateikta. Jeigu Tarybos sprendimas skiriasi nuo Europos Komisijos nuomonės, Tarybos sprendime turi būti nurodomi tokio skirtumo motyvai.“

23 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„31 straipsnis. Perdavimo sistemos operatoriaus vykdoma tinklo plėtra ir įgaliojimai priimti sprendimus dėl investavimo

1. Perdavimo sistemos operatorius kas dvejus metus iki einamųjų metų liepos 1 dienos, pasikonsultavęs su suinteresuotaisiais subjektais, Tarybos nustatyta tvarka parengia ir Tarybai pateikia dešimties metų tinklo plėtros planą, kuris yra grindžiamas esama ir numatoma pasiūla bei paklausa. Tinklo plėtros plane nurodomos veiksmingos priemonės, skirtos sistemos pajėgumų pakankamumui ir tiekimo saugumui užtikrinti.

2. Dešimties metų tinklo plėtros plane:

1) rinkos dalyviams nurodoma svarbiausia perdavimo infrastruktūra, kurią reikia sukurti ar atnaujinti per artimiausius dešimt metų;

2) nurodomos visos investicijos, dėl kurių jau priimtas sprendimas, ir nustatomos naujos investicijos, kurias reikės atlikti per artimiausius trejus metus;

3) nustatomas visų investicinių projektų terminas.

3. Rengdamas dešimties metų tinklo plėtros planą, perdavimo sistemos operatorius daro pagrįstas prielaidas apie gamtinių dujų gavybos, tiekimo, vartojimo ir mainų su kitomis šalimis raidą, atsižvelgdamas į regioniniams kelių valstybių narių ir visos Europos Sąjungos tinklams skirtus investicijų planus, taip pat laikymo ir SGD sistemai skirtus investicijų planus.

4. Taryba dėl dešimties metų tinklo plėtros plano viešai konsultuojasi su visais esamais ar potencialiais sistemos naudotojais ir paskelbia konsultavimosi rezultatus.

5. Taryba išnagrinėja, ar dešimties metų tinklo plėtros plane atsižvelgta į visus investavimo poreikius, kurie buvo nustatyti konsultavimosi metu, ir ar šis planas suderinamas su Europos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planu. Jeigu iškyla abejonių dėl suderinamumo su Europos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planu, Taryba konsultuojasi su Agentūra. Tarybos prašymu perdavimo sistemos operatorius privalo iš dalies pakeisti savo dešimties metų tinklo plėtros planą, jeigu jame neatsižvelgta į visus investavimo poreikius, kurie buvo nustatyti konsultavimosi metu, arba jeigu dešimties metų tinklo plėtros planas nesuderintas su Europos

Sajungos dešimties metų tinklo plėtros planu, arba jeigu plėtros planas neatitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytų dešimties metų tinklo plėtros plano turinio reikalavimų.

6. Taryba atlieka dešimties metų tinklo plėtros plano įgyvendinimo stebėseną, jos vertinimą ir paskelbia gautus rezultatus. Dešimties metų tinklo plėtros plano nevykdantį perdavimo sistemos operatorių Taryba įpareigoja vykdyti dešimties metų tinklo plėtros planą ir gali skirti sankcijas Energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

7. Tuo atveju, kai perdavimo sistemos operatorius dėl kitų ne nuo jo priklausančių svarbių priežasčių neatlieka investicijos, kuri pagal dešimties metų tinklo plėtros planą turėjo būti atlikta per artimiausius trejus metus, Taryba privalo imtis bent vienos iš toliau nurodytų priemonių tam, kad tokia investicija būtų atlikta, jeigu tokia investicija vis dar yra svarbi, atsižvelgdama į naujausią dešimties metų tinklo plėtros planą:

- 1) reikalauti, kad perdavimo sistemos operatorius atliktų investiciją;
- 2) dėl investicijos organizuoti konkursą, kuriame galėtų dalyvauti bet kurie investuotojai;
- 3) įpareigoti perdavimo sistemos operatorių priimti sprendimą padidinti turimą kapitalą siekiant finansuoti reikiamas investicijas ir sudaryti sąlygas nepriklausomiems investuotojams dalyvauti kapitale.“

24 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Perdavimo, laikymo ir (arba) SGD sistemos operatoriai viešai savo interneto svetainėje skelbia informaciją, būtiną veiksmingai konkurencijai ir veiksmingam rinkos veikimui užtikrinti. Skelbtinos informacijos sąrašą nustato Taryba, atsižvelgdama į informacijos, laikomos komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi, konfidencialumo apsaugą.“

25 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 33 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) reikalauti iš sistemos naudotojų pateikti pakankamą prievolių įvykdymo užtikrinimą, kuriuo būtų užtikrintos būsimos ir (ar) esamos sistemos naudotojo prievolės pagal perdavimo sistemos operatoriaus parengtas ir su Taryba suderintas balansavimo taisykles už paimtų iš perdavimo sistemos, tačiau į perdavimo sistemą nepristatytų gamtinių dujų nupirkimą iš perdavimo sistemos operatoriaus ir dėl to susidariusių nuostolių atlyginimą;“.

26 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Jeigu skirstymo sistemos operatorius yra atsakingas už skirstymo sistemos subalansavimą ir šiuo tikslu priima taisykles, šios taisyklės turi būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės. Sąlygos, kuriomis skirstymo sistemos operatoriai teikia tokias paslaugas, įskaitant taisykles ir tarifus, nustatomos nediskriminaciniu išlaidas atspindinčiu būdu pagal Tarybos priimtą metodiką. Šios sąlygos paskelbiamos viešai skirstymo sistemos operatorių interneto svetainėse.“

27 straipsnis. 37 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 37 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai nustato ir, gavę Tarybos patvirtinimą, viešai savo interneto svetainėse paskelbia saugyklų, SGD sistemos, skirstymo sistemos operatoriui nuosavybės teise nepriklausančių mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginių ir vartotojų nediskriminacinio prijungimo prie perdavimo ir skirstymo sistemų skaidrias ir veiksmingas procedūras bei įkainius.“

2. Pakeisti 37 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Naujas perdavimo ar skirstymo sistemas nedujofikuotoje teritorijoje turi teisę įrengti asmenys, įgiję šią teisę konkurso būdu. Konkurso metu asmenys Tarybai pateikia rinkos tyrimų, įvertinančių dujų naudojimo dešimties metų laikotarpiu prognozes nedujofikuotoje teritorijoje, rezultatus ir naujų perdavimo ar skirstymo sistemų nedujofikuotoje teritorijoje investicijų projektus. Konkurso metu geriausias pasiūlymas išrenkamas vadovaujantis šiais kriterijais: gamtinių dujų transportavimo kainos viršutinė riba nedujofikuotos teritorijos vartotojams; numatytu paskirstyti dujų kiekiu; investicijų mastu pagal numatomų pastatyti dujotiekio tinklų ilgį bei atsižvelgus į tiekimo patikimumo, reguliarumo, kokybės, vartotojų apsaugos reikalavimus. Sprendimą leisti įrengti naujas sistemas priima Taryba, vadovaudamasi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintomis naujų sistemų nedujofikuotoje (naujai dujofikuojamoje) teritorijoje įrengimo tvarkos taisyklėmis. Tarybos sprendimas leisti įrengti naujas perdavimo ar skirstymo sistemas yra privaloma sąlyga išduodant leidimą statyti šiuos objektus Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka.“

3. Pakeisti 37 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Taryba parengia ir patvirtina prijungimo įkainių nustatymo metodiką. Taryba tvirtina naujų buitinių vartotojų sistemų prijungimo įkainius.“

28 straipsnis. 37¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 37¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„37¹ straipsnis. Skirstymo sistemos operatoriaus vykdoma tinklo plėtra

1. Skirstymo sistemos operatorius, aptarnaujantis daugiau negu 100 000 vartotojų, kas dvejus metus iki einamųjų metų liepos 1 dienos Tarybos nustatyta tvarka parengia ir savo interneto svetainėje paskelbia dešimties metų tinklo plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą (toliau – investicijų planas). Prieš investicijų plano paskelbimą skirstymo sistemos operatorius viešai konsultuojasi su kompetentingomis valstybės institucijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis. Investicijų plane, be kita ko, nurodomos veiksmingos priemonės, skirtos tiekimo saugumui, patikimumui ir teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame investicijų plane, grindžiamame sistemos patikimumu, esama ir numatoma gamtinių dujų pasiūla ir paklausa gamtinių dujų sektoriuje, šio įstatymo reikalavimais, gamtinių dujų patikimumu, leistinu įrangos tarnavimo amžiumi bei išmaniųjų tinklų ir išmaniųjų apskaitos sistemų plėtros gairėmis ir reikalavimais, nurodoma:

1) skirstymo sistemų infrastruktūra, kurią planuojama įrengti ar atnaujinti per planuojamą dešimties metų laikotarpį;

2) metinė investicijų į skirstymo sistemų infrastruktūrą apimtis per planuojamą dešimties metų laikotarpį;

3) numatomi lėšų investicijoms per planuojamą dešimties metų laikotarpį finansuoti šaltiniai.

3. Rengdamas investicijų planą, skirstymo sistemos operatorius įvertina gamtinių dujų gavybos, tiekimo ir vartojimo tendencijas, atsižvelgdamas į valstybės politikos kryptis, pagrįstas gamtinių dujų sektoriaus veiklos valstybinio valdymo bendraisiais principais.

4. Taryba turi teisę kreiptis į skirstymo sistemos operatorių su prašymu pateikti papildomą informaciją apie investicijų planą, informaciją apie praėjusiais metais padarytas investicijas ir (arba) paaiškinimus dėl neatliktų investicijų pagal investicijų planą.

5. Kai skirstymo sistemos operatorius neatlieka investicijų plane numatytų investicijų, kurios taip pat yra numatytos Vyriausybės nutarimuose, Taryba įpareigoja skirstymo sistemos operatorių atlikti atitinkamas investicijas. Kai Taryba pasinaudoja šioje dalyje nurodytais įgaliojimais, teisės aktų nustatyta tvarka skirstymo sistemos operatoriaus paslaugos ir susijusių paslaugų kainodaros tikslais įvertinamos atitinkamų investicijų sąnaudos.“

29 straipsnis. 38 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 38 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„38 straipsnis. Biržos operatoriaus užduotys ir veikla

1. Biržos operatorius organizuoja prekybą gamtinėmis dujomis pagal Prekybos gamtinių

dujų biržoje reglamentą, suderintą su Taryba ir atitinkantį Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklių reikalavimus.

2. Biržos operatoriaus veikloje patiriamoms gamtinių dujų biržos administravimo ir susijusioms sąnaudoms padengti biržos operatorius, suderinęs su Taryba, nustato prekybos gamtinių dujų biržoje įmokas.

3. Biržos operatorius pagal šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytose taisyklėse nustatytą tvarką bendradarbiauja su Taryba ir nedelsdamas Tarybai pateikia su įtartinais prekybos gamtinėmis dujomis sandoriais susijusią informaciją ir bet kurią kitą aktualią informaciją, kuri būtų reikalinga gamtinių dujų biržos priežiūrai vykdyti, ypač apie licencijų ir (ar) leidimų turėtojams nustatytų veiklos sąlygų galimus pažeidimus.

4. Biržos operatorius yra atsakingas, kad gamtinių dujų biržoje sudarytų sandorių pagrindu parduotas ir įsigytas gamtinių dujų kiekis sutaptų, o už gamtinių dujų biržoje parduotų gamtinių dujų kiekių pateikimą į perdavimo sistemą ir nupirktų gamtinių dujų kiekių paėmimą iš perdavimo sistemos yra atsakingas gamtinių dujų biržos dalyvis.“

30 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kai tiekimo įmonė nevykdo priimtų įsipareigojimų tiekti gamtines dujas su vartotojais sutartomis sąlygomis arba kai tiekimo įmonei leidimo verstis tiekimo veikla galiojimas yra sustabdomas ar panaikinamas, tokios tiekimo įmonės garantinis gamtinių dujų tiekimas vartotojams užtikrinamas šiame straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis. Garantinio tiekimo pradžia laikoma Tarybos sprendimo dėl leidimo verstis tiekimo veikla galiojimo sustabdymo ar panaikinimo paskelbimo Licencijų informacinėje sistemoje diena arba sprendime nurodyta diena, jeigu ši diena yra vėlesnė negu sprendimo paskelbimo Licencijų informacinėje sistemoje diena.“

31 straipsnis. 39¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 39¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Sprendimą dėl Lietuvos prisijungimo prie regioninės rinkos zonos priima Vyriausybė, įvertinusi Energetikos ministerijos ir Tarybos pateiktas išvadas dėl tokio sprendimo ekonominės naudos šalies vartotojams. Taryba, teikdama išvadą, vadovaujasi šio įstatymo 39² straipsnio 1 dalimi.“

2. Pakeisti 39¹ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Regioninėje rinkos zonoje taikomas vienodas perdavimo sistemos balansavimo režimas, vadovaujantis regioninės rinkos zonos perdavimo sistemų balansavimo taisyklėmis.

Perdavimo sistemos operatorius Tarybos nustatyta tvarka derina su Taryba ir tvirtina regioninės rinkos zonos perdavimo sistemų balansavimo taisykles.“

32 straipsnis. 39² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39² straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„39² straipsnis. Regioninės rinkos zonos kainodara

1. Perdavimo paslaugų kainodaros modelis, pagal kurį paskirstomos perdavimo sistemos operatoriaus (operatorių) pajamos įleidimo ir išleidimo taškams, ir perdavimo sistemų operatorių intersisteminio kompensavimo tvarka turi:

1) teikti ekonominę naudą šalies vartotojams skatinant didesnę gamtinių dujų rinkos likvidumą ir konkurencingumą, efektyvesnę gamtinių dujų sistemos panaudojimą, mažinant gamtinių dujų sistemos išlaikymo kaštus šalies gamtinių dujų vartotojams ir (ar) gamtinių dujų sistemos naudotojams;

2) užtikrinti kiekvienam iš perdavimo sistemos operatorių nacionalinių reguliavimo institucijų nustatytas pajamų viršutinės ribas;

3) užtikrinti, kad tarp įleidimo ir išleidimo taškų sistemos naudotojų nebūtų diskriminavimo ir kryžminio subsidijavimo, ir atitikti kitus Reglamentu (ES) Nr. 2017/460 nustatytus suderintos gamtinių dujų perdavimo tarifų struktūros tinklo kodekso principus;

4) būti suderinti su Taryba.

2. Taryba, nustatydamą gamtinių dujų perdavimo pajamų viršutinės ribas, atsižvelgia į gamtinių dujų perdavimo sistemos įleidimo ir išleidimo taškų sistemoje esančių perdavimo sistemų operatorių reguliuojamos veiklos būtinąsias sąnaudas ir mokamas ar gaunamas sumas pagal perdavimo sistemų operatorių intersisteminio kompensavimo tvarką.“

33 straipsnis. 39³ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39³ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„39³ straipsnis. Regioninės rinkos zonos priežiūra

1. Regioninės rinkos zonos priežiūrą ir stebėseną pagal kompetenciją, bendradarbiaudama su atitinkamų valstybių narių nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, vykdo Taryba.

2. Perdavimo sistemos operatorius ir (ar) regioninės rinkos zonos operatorius pagal kompetenciją informuoja Tarybą apie licencijų ir (ar) leidimų turėtojams nustatytų veiklos sąlygų galimus pažeidimus.“

34 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 43 straipsnio 2 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) skirstymo sistemos operatorius, vadovaudamasis Tarybos patvirtintais standartiniais reikalavimais, turi parengti atitikties programą, kurioje nurodomos taikytinos priemonės siekiant išvengti diskriminacinio elgesio, ir užtikrinti tinkamą jos įgyvendinimo stebėseną. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiems tikslams pasiekti.“

2. Pakeisti 43 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Taryba stebi ir kontroliuoja, kad skirstymo sistemos operatorius, esantis vertikaliai integruotos įmonės dalis (padalinys), negalėtų pasinaudoti vertikalios integracijos pranašumu konkurencijai iškraipyti. Vertikaliai integruoti skirstymo sistemos operatoriai, teikdami informaciją ir kurdami prekės ženklą, turi atskleisti, kad tiekimo veiklą vykdo vertikaliai integruotos įmonės dalis (padalinys).“

35 straipsnis. 43¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43¹ straipsnio 2 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) laikymo sistemos operatorius, vadovaudamasis Tarybos patvirtintais standartiniais reikalavimais, turi parengti atitikties programą, kurioje nurodomos taikytinos priemonės siekiant išvengti diskriminacinio elgesio, ir užtikrinti tinkamą jos priežiūrą. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiems tikslams pasiekti. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas asmuo ar organas reguliavimo institucijai pateikia metinę ataskaitą, kurioje nurodo taikytas priemones. Laikymo sistemos operatorius šią ataskaitą paskelbia savo interneto svetainėje.“

36 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 44 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamtinių dujų įmonės kiekvienos gamtinių dujų veiklos (perdavimo, skirstymo, laikymo, tiekimo nebuitiniams ir buitiniams vartotojams, SGD pakartotinio dujinimo) apskaitą tvarko atskirai. Atskirai tvarkoma ir su gamtinių dujų veikla nesusijusios veiklos rūšių apskaita. Gamtinių dujų įmonės, kurios, vadovaudamosi Energetikos įstatymo 16 straipsnio 8 dalimi, nėra įpareigosios skelbti metinių finansinių ataskaitų interneto svetainėse, pasibaigus kiekvieniems finansiniams metams per keturis mėnesius praėjusių finansinių metų metines finansines ataskaitas ir auditoriaus išvadas, kai jos privalomos pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo reikalavimus, paskelbia savo interneto svetainėje. Jeigu šios gamtinių dujų įmonės dėl techninių priežasčių negali paskelbti praėjusių finansinių metų metinių finansinių ataskaitų ir auditoriaus išvadų savo interneto svetainėse ar jų neturi, tuomet jos apie tai

raštu informuoja Tarybą ir praėjusių finansinių metų metines finansines ataskaitas ir auditoriaus išvadas, kai jos privalomos pagal teisės aktų reikalavimus, teikia Tarybai, kuri paskelbia jas savo interneto svetainėje.“

37 straipsnis. 45 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 45 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Už gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimą pagal savo kompetenciją bendrai atsako gamtinių dujų įmonės, nebuitiniai vartotojai, Vyriausybė, Energetikos ministerija, Taryba, atlikdami užduotis, susijusias su gamtinių dujų tiekimo saugumą užtikrinančių priemonių įgyvendinimu.“

2. Pakeisti 45 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vyriausybė nustato konkrečias saugumą užtikrinančias priemones, kurių įgyvendinimas Tarybai, gamtinių dujų įmonėms ir vartotojams yra privalomas. Priemonės turi apimti minimalius dujų tiekimo patikimumo reikalavimus, pažeidžiamų vartotojų ir solidariai saugomų pažeidžiamų vartotojų apibrėžimus, dujų tiekimo prioritetus dujų tiekimo sutrikimo atveju, dujų tiekimo kontrolės ir finansavimo tvarką, jos turi būti nediskriminuojančios, aiškos ir paskelbtos teisės aktų nustatyta tvarka. Su gamtinių dujų tiekimo saugumą užtikrinančių priemonių įgyvendinimu susijusių dalyvių funkcijas ir atsakomybę Vyriausybė nustato taip, kad visų pirma veiksmų turėtų imtis gamtinių dujų įmonės ir nebuitiniai dujų vartotojai, o po to – valstybės ir Europos Sąjungos institucijos.“

3. Pakeisti 45 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Taryba gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo srityje prižiūri:

1) tiekimo įmonių gamtinių dujų atsargų kaupimą ir laikymą;

2) pagrindines gamtinių dujų tiekimo sutarčių sąlygas dėl gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo tarp gamtinių dujų tiekimo įmonių ir vartotojų ir gamtinių dujų įmonių veiksmus dėl dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo tarp gamtinių dujų įmonių ir galutinių vartotojų, naudojančių gamtines dujas energijai gaminti, kai ta energija parduodama ar naudojama visuomeniniams ar gyventojų poreikiams tenkinti;

3) kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų užduočių, susijusių su gamtinių dujų tiekimo saugumą užtikrinančių priemonių įgyvendinimu, atlikimą.“

38 straipsnis. 46 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 46 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Energetikos ministerija rengia ir viešai ministerijos interneto svetainėje paskelbia prevencinius ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus ir užtikrina nuolatinę jų įgyvendinimo

stebėseną. Apie parengtus prevencinius ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus ir jų atnaujinimus Energetikos ministerija nedelsdama praneša Europos Komisijai. Vyriausybei paskelbus ekstremaliąją situaciją gamtinių dujų sektoriuje, gamtinių dujų įmonės, Vyriausybė, Energetikos ministerija, Taryba imasi iš anksto nustatytų veiksmų, apibūdintų ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, ir nedelsdamos apie tai pranešama Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms. Paskelbus ekstremaliąją situaciją gamtinių dujų sektoriuje, Vyriausybė su prašymu kreipiasi į Europos Komisiją ir Europos Komisijai atlikus patikrinimus gali būti paskelbta regioninio lygmens arba Europos Sąjungos lygmens ekstremalioji situacija gamtinių dujų sektoriuje.“

39 straipsnis. 47 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 47 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Gamtinių dujų atsargų kaupimo išlaidų įtraukimo į gamtinių dujų tiekimo sąnaudas metodiką patvirtina Taryba.“

40 straipsnis. 48 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 48 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„48 straipsnis. Gamtinių dujų perdavimo sistemos sujungimas su Europos Sąjungos gamtinių dujų perdavimo sistemomis

Vyriausybė arba jos įgaliota institucija turi teisę priimti sprendimus dėl dujotiekio, gamtinių dujų saugyklos ir SGD įrenginių, reikalingų saugumui užtikrinti, įrengimo, išplėtimo ir finansavimo. Dujų įmonės tokius sprendimus privalo įgyvendinti, o Taryba prižiūri tokių sprendimų įgyvendinimą.“

41 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 49 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„49 straipsnis. Teisė naudotis sistema

1. Taryba ir sistemų operatoriai užtikrina galimybę asmenims naudotis perdavimo, skirstymo ir SGD sistemomis paskelbtomis ir taikomomis visiems vartotojams kainomis, įskaitant tiekimo įmones, ir objektyvų šios sistemos taikymą nediskriminuojant sistemos naudotojų. Sistemų operatoriai užtikrina, kad šios kainos ir jų apskaičiavimo metodai būtų paremti Tarybos metodika. Ši metodika teisės aktų nustatyta tvarka paskelbiama iki jos įsigaliojimo.

2. Sistemų operatoriai vartotojams, gamtinių dujų įmonėms ir asmenims, transportuojantiems gamtines dujas tranzitu, suteikia teisę pagal sutartis naudotis sistema.

3. Sistemų operatoriai, vadovaudamiesi Tarybos paskelbtais reikalavimais, patvirtina naudojimosi sistema taisykles. Ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki naudojimosi sistema taisyklių įsigaliojimo momento šias taisykles ir jų pakeitimus savo interneto svetainėje paskelbia Taryba ir sistemų operatoriai. Teisė naudotis sistemomis turi būti suteikiama objektyviai, nediskriminuojant sistemos naudotojų.

4. Taryba turi teisę reikalauti, kad sistemos operatorius pakeistų patvirtintas naudojimosi sistema taisykles taip, kad jos atitiktų Tarybos paskelbtus reikalavimus.

5. Šio įstatymo nuostatos nedraudžia sistemų valdytojams (operatoriams) ir jų naudotojams sudaryti ilgalaikių sutarčių dėl prieigos prie sistemos, jeigu jos neprieštarauja Europos Sąjungos konkurencijos taisyklėms.“

42 straipsnis. 50 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 50 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„50 straipsnis. Teisė naudotis saugyklomis

1. Suteikiant teisę asmenims naudotis gamtinių dujų įmonių saugyklomis ir gamtinių dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis, kai tai yra būtina dėl techninių ir (arba) ekonominių priežasčių, norint užtikrinti teisę veiksmingai naudotis tiekimo vartotojams sistema, ir suteikiant teisę naudotis papildomomis paslaugomis, Taryba gali nuspręsti taikyti kurį nors vieną arba abu šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytus būdus. Šios procedūros įgyvendinamos laikantis objektyvių, skaidrių ir nediskriminacinių kriterijų.

2. Taryba apibrėžia ir paskelbia kriterijus, pagal kuriuos galima nustatyti, kuris teisės naudotis saugyklomis ir gamtinių dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis būdas taikomas. Taryba paskelbia, kokios saugyklos ar tų saugyklų dalys ir atitinkamos gamtinių dujų laikymo vamzdyne paslaugos yra siūlomos pagal šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytus būdus.

3. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos papildomoms ir laikinojo laikymo paslaugoms, kurios susijusios su SGD sistema ir būtinos SGD pakartotinio dujinimo procesui ir paskesniai pristatymui į perdavimo sistemą.

4. Kai teisė naudotis saugykla, gamtinių dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis įgyvendinama derybų būdu, vartotojai ir sistemos naudotojai dėl sutarčių derasi su atitinkamu laikymo sistemos operatoriumi arba gamtinių dujų įmonėmis. Laikymo sistemos operatoriai ir gamtinių dujų įmonės kiekvienais metais paskelbia naudojimosi savo saugyklomis, gamtinių dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis pagrindines komercines sąlygas. Laikymo sistemos operatoriai ir gamtinių dujų įmonės šias sąlygas nustato pasikonsultavę su sistemos naudotojais. Šalys dėl teisės naudotis

saugyklomis, gamtinių dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis privalo derėtis sąžiningai.

5. Taryba imasi būtinų priemonių, kad gamtinių dujų įmonėms ir vartotojams būtų suteikta teisė naudotis saugyklomis, gamtinių dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ar kitomis papildomomis paslaugomis taikant iš anksto paskelbtus tarifus ir (arba) kitas naudojimosi šiomis saugyklomis ir gamtinių dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis sąlygas ir pareigas. Taryba šiuos tarifus ir jų apskaičiavimo metodikas nustato, pasikonsultavusi su sistemos naudotojais.“

43 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 51 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„51 straipsnis. Teisė naudotis gavybos tinklais

1. Taryba imasi būtinų priemonių, kad gamtinių dujų įmonės ir vartotojai, neatsižvelgiant į jų buvimo vietą, šiame straipsnyje nustatyta tvarka galėtų naudotis gavybos tinklais, įskaitant įrenginius, kuriais teikiamos tokiam naudojimuisi būtinos techninės paslaugos, išskyrus tokias tinklų ir įrenginių dalis, kurios naudojamos vietinei gavybos veiklai gamtinių dujų gavybos telkinio vietoje. Apie tokias taikomas priemones Taryba praneša Europos Komisijai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta naudojimosi teisė suteikiama pagal Tarybos patvirtintą naudojimosi gavybos tinklais tvarkos aprašą. Naudojimosi gavybos tinklais tvarkos apraše nustatomi kriterijai, pagal kuriuos naudojimosi teisė suteikiama sąžiningai ir viešai, skatinant konkurencingą gamtinių dujų rinką ir išvengiant piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, atsižvelgiant į tiekimo saugumą ir reguliarumą, turimus arba pagrįstai prieinamus pajėgumus ir aplinkos apsaugos reikalavimus.

3. Taryba ginčus dėl naudojimosi gavybos tinklais sprendžia operatyviai ir vadovaudamasi Energetikos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Kilus tarptautiniam ginčui, jo sprendimui taikoma valstybės narės, kurios jurisdikcijai priklauso gavybos tinklas, kuriuo atsisakoma leisti naudotis, arba tarptautiniuose susitarimuose numatyta teisė. Jei, kilus tarptautiniam ginčui, ginčijamas gavybos tinklas yra ne tik Lietuvos Respublikos, bet ir kitos valstybės narės teritorijoje, turi būti konsultuojamasi su atitinkama valstybe nare siekiant užtikrinti, kad Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimai būtų taikomi nuosekliai.“

44 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 52 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„52 straipsnis. Atsisakymas suteikti teisę naudotis sistema

1. Gamtinių dujų įmonės, pateikdamos argumentuotus motyvus, gali atsisakyti suteikti teisę naudotis sistema, jeigu:

1) trūksta pajėgumų arba teisė naudotis sistema trukdytų joms vykdyti šiame įstatyme nurodytus viešųjų paslaugų teikimo įpareigojimus;

2) atsirado esminių ekonominių ir finansinių sunkumų, susijusių su sudarytu įsipareigojimo mokėti už nepaimtą gamtinių dujų kiekį sutarčių („imk arba mokėk“ sutarčių) vykdymu.

2. Atsisakymas, grindžiamas įsipareigojimo mokėti už nepaimtą gamtinių dujų kiekį sutarčių („imk arba mokėk“ sutarčių) vykdymu, gali būti pripažintas tinkamu tik gavus Tarybos pritarimą.

3. Gamtinių dujų įmonė, atsisakiusi patenkinti kitos gamtinių dujų įmonės ar vartotojo raštu pateiktą prašymą naudotis sistema gamtinėms dujoms transportuoti, apie šį savo sprendimą ir jo priežastis per 10 darbo dienų praneša Tarybai.

4. Taryba turi teisę įpareigoti gamtinių dujų įmonę suteikti teisę pasinaudoti sistema, jeigu nustato, kad gamtinių dujų įmonės atsisakymas yra nepagrįstas.

5. Taryba turi teisę įpareigoti gamtinių dujų įmonę, atsisakiusią suteikti teisę naudotis sistema dėl pajėgumų ar jungčių trūkumo, atlikti būtinus ekonomiškai pagrįstus arba potencialaus vartotojo apmokamus patobulinimus.“

45 straipsnis. 53 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 53 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Taryba nedelsdama perduoda Europos Komisijai kiekvieno Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai pateikto prašymo suteikti išimtį kopiją ir nedelsdama praneša apie sprendimą, kartu pateikdama visą svarbią su sprendimu susijusią informaciją. Taryba turi teisę šią informaciją pateikti apibendrintos formos, kad Europos Komisija galėtų priimti tinkamai pagrįstą sprendimą. Visų pirma pateikiama tokia informacija:

1) išsamios priežastys, dėl kurių išimtis buvo suteikta arba buvo atsisakyta ją suteikti;

2) išimties, jei ji būtų suteikta, poveikio konkurencijai ir veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimui analizė;

3) priežastys, į kurias atsižvelgiant buvo nustatyta išimties galiojimo trukmė ir visų gamtinių dujų sistemos pajėgumų dalis, kuriai suteikiama išimtis;

4) kai išimtis susijusi su jungiamuoju vamzdynu, – konsultacijų su valstybių narių reguliavimo institucijomis rezultatai;

5) informacija apie tai, kaip infrastruktūra pasitarnaus įvairinant gamtinių dujų tiekimo šaltinius.“

46 straipsnis. 54 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 54 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vietinės bendrojo naudojimo sistemos savininkas ar valdytojas turi teisę šio įstatymo nustatyta tvarka pats vykdyti skirstymo veiklą arba privalo sudaryti skirstymo paslaugų teikimo sutartį su skirstymo licenciją turinčia gamtinių dujų įmone, prie kurios sistemos yra prijungta vietinė bendrojo naudojimo sistema. Vietinės bendrojo naudojimo sistemos, per kurią gamtinės dujos neskirstomos kitoms skirstymo sistemoms, savininkams ar valdytojams netaikomi šio įstatymo 49 straipsnyje nustatyti reikalavimai. Vietinės bendrojo naudojimo sistemos naudotojas turi teisę pateikti Tarybai prašymą dėl skirstymo paslaugų vietinėje bendrojo naudojimo sistemoje kainos peržiūrėjimo ir tvirtinimo pagal šio įstatymo 9 straipsnyje nustatytus reikalavimus.“

47 straipsnis. 55 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 55 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Jeigu gamtinių dujų įmonė atsisako suteikti teisę naudotis gamtinių dujų sistema šio įstatymo 52 straipsnyje nustatytais atvejais arba jeigu kyla ginčas dėl tokio atsisakymo suteikti teisę naudotis gamtinių dujų sistema, sprendimą dėl tiesioginio vamzdyno įrengimo ir sąlygų priima Taryba. Tarybos priimti sprendimai dėl tiesioginių vamzdynų įrengimo yra privalomi vykdyti abiem šalims, jie turi būti pagrįsti, objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminuojantys kitų vartotojų. Taryba, priimdama sprendimą dėl tiesioginio vamzdyno įrengimo, turi užtikrinti, kad būtų išnaudojami visi esami pajėgumai.“

48 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 56 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„56 straipsnis. Pareigos suteikti tretiesiems asmenims prieigą prie sistemos išimtis

1. Jeigu gamtinių dujų įmonė susiduria su dideliais ekonominiais ir finansiniais sunkumais, atsirandančiais iš „imk arba mokėk“ įsipareigojimų, prisiimtų pagal vieną ar kelias gamtinių dujų pirkimo sutartis, arba jeigu kyla tokių sunkumų grėsmė, gamtinių dujų įmonė gali pateikti prašymą Tarybai laikinai netaikyti reikalavimų suteikti tretiesiems asmenims prieigą prie sistemos. Prašymai pateikiami kiekvienu konkrečiu atveju prieš atsisakant suteikti tretiesiems asmenims prieigą prie sistemos.

2. Prie prašymo pridedama visa svarbi informacija apie problemos pobūdį ir mastą bei gamtinių dujų įmonės įdėtas pastangas siekiant išspręsti problemą.

3. Jeigu nėra pagrįstų alternatyvių sprendimų ir atsižvelgdama į šio straipsnio 5 dalį, Taryba gali leisti netaikyti reikalavimų suteikti tretiesiems asmenims prieigą prie sistemos. Toks Tarybos sprendimas turi būti tinkamai pagrįstas.

4. Taryba nedelsdama praneša Europos Komisijai apie sprendimą leisti netaikyti reikalavimų suteikti tretiesiems asmenims prieigą prie sistemos, pateikdama ir visą svarbią informaciją apie šį sprendimą. Jeigu per aštuonias savaites nuo pranešimo gavimo dienos Europos Komisija paprašo, kad Taryba iš dalies pakeistų arba atšauktų sprendimą leisti netaikyti reikalavimų suteikti tretiesiems asmenims prieigą prie sistemos, Taryba Europos Komisijos prašymą įvykdo per keturias savaites ir apie tai praneša Europos Komisijai.

5. Priimdama sprendimus dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytos išimties taikymo, Taryba visų pirma atsižvelgia į šiuos kriterijus:

- 1) tikslą sukurti konkurencinę gamtinių dujų rinką;
- 2) būtinybę užtikrinti viešųjų paslaugų teikimo įpareigojimų vykdymą ir garantuoti tiekimo saugumą;
- 3) gamtinių dujų įmonės padėtį gamtinių dujų rinkoje ir faktinę konkurencijos padėtį toje rinkoje;
- 4) ekonominių ir finansinių sunkumų, su kuriais susiduria gamtinių dujų įmonės ir pardavimo įmonės arba vartotojai, mastą;
- 5) sutarties ar sutarčių pasirašymo datą ir sąlygas, įskaitant tai, kiek jos palankios pokyčiams rinkoje;
- 6) pastangas rasti problemos sprendimo būdą;
- 7) įmonės sugebėjimą „įmk arba mokėk“ įsipareigojimų prisiėmimo metu numatyti šių didelių sunkumų atsiradimo tikimybę;
- 8) sistemos sujungimą su kitomis sistemomis ir tų sistemų sąveiką;
- 9) poveikį, kurį sprendimas leisti netaikyti reikalavimų suteikti tretiesiems asmenims prieigą prie sistemos galėtų turėti šio įstatymo teisingam taikymui, kad gamtinių dujų vidaus rinka veiktų sklandžiai.

6. Laikoma, kad didelių sunkumų nėra, jeigu gamtinių dujų pardavimas nesumažėja iki lygio, mažesnio už minimalias realizavimo garantijas, numatytas „įmk arba mokėk“ gamtinių dujų pirkimo sutartyse, arba jei „įmk arba mokėk“ gamtinių dujų pirkimo sutartį galima patikslinti, arba gamtinių dujų įmonė gali rasti alternatyvių realizavimo rinkų.

7. Gamtinių dujų įmonė, kuriai nebuvo leista netaikyti reikalavimų suteikti tretiesiems asmenims prieigą prie sistemos, negali atsisakyti suteikti prieigos prie sistemos dėl gamtinių dujų tiekimo sutartyje prisiimtų „imk arba mokėk“ įsipareigojimų.“

49 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 57 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamtinių dujų vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos valstybinę priežiūrą ir kontrolę pagal kompetenciją atlieka Taryba ir Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba.“

2. Pakeisti 57 straipsnio 2 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) iš Tarybos ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos gauti visą reikiamą informaciją apie savo teises, ginčų sprendimo būdus ir galiojančius gamtinių dujų sektorių reglamentuojančius teisės aktus;“.

3. Pakeisti 57 straipsnio 2 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) naudotis vartotojų skundų nagrinėjimo procedūromis. Visi vartotojai turi teisę reikalauti, kad gamtinių dujų įmonė teiktų geros kokybės paslaugas ir tinkamai, sąžiningai bei operatyviai nagrinėtų skundus pagal patvirtintą tokių skundų nagrinėjimo tvarką, o prireikus kreiptis į Vartotojų teisių apsaugos tarnybą ar Tarybą;“.

4. Pakeisti 57 straipsnio 2 dalies 8 punktą ir jį išdėstyti taip:

„8) gauti savo suvartojimo duomenis, o sudarius aiškų susitarimą nemokamai leisti bet kokiai registruotai tiekimo įmonei naudotis savo skaitiklių rodmenimis. Už duomenų tvarkymą atsakinga šalis privalo įmonei pateikti tuos duomenis. Taryba nustato duomenų formą ir tvarką, pagal kurią tiekėjams ir vartotojams suteikiama galimybė naudotis duomenimis. Už šią paslaugą papildomas mokestis vartotojui nenustatomas;“.

5. Pakeisti 57 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija pagal Tarybos atliktą ilgalaikės trukmės išlaidų ir naudos rinkai ekonominį vertinimą parengia pažangių matavimo sistemų, kuriomis būtų padedama aktyviam vartotojų dalyvavimui gamtinių dujų tiekimo rinkoje, įdiegimo terminus. Taryba užtikrina šių sistemų įdiegimą, matavimo sistemų sąveikos įgyvendinimą ir tinkamų standartų bei geriausios praktikos panaudojimą.“

50 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 58 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„58 straipsnis. Vartotojų teisių apsauga

1. Siekdama užtikrinti tinkamą vartotojų teisių apsaugą, Taryba:

1) prižiūri, kad būtų tinkamai įgyvendintos vartotojų apsaugos priemonės, taip užtikrinant vartotojų apsaugą. Svarbiausia Tarybos funkcija vartotojų teisių gynimo srityje – užtikrinti, kad būtų taikomos adekvačios pažeidžiamų vartotojų apsaugos priemonės;

2) imasi tinkamų priemonių prie gamtinių dujų sistemos prisijungusiems vartotojams atokiose vietovėse apsaugoti;

3) užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su sutarties sąlygų, bendros informacijos ir ginčų sprendimo būdų skaidrumu;

4) užtikrina, kad visi prie gamtinių dujų sistemos prisijungę vartotojai turėtų teisę gauti gamtines dujas iš bet kurioje valstybėje registruoto šio įstatymo reikalavimus atitinkančio tiekėjo, kuris laikosi patvirtintų Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklių, balansavimo taisyklių ir tiekimo saugumo reikalavimų;

5) užtikrina, kad vartotojai turėtų teisę gauti savo suvartojimo duomenis ir laikydamiesi sutarties sąlygų galėtų pakeisti gamtinių dujų tiekėją trijų savaitių laikotarpiu;

6) užtikrina, kad gamtinių dujų tiekėjai ar skirstymo sistemos operatoriai, bendradarbiaudami su Taryba, imtųsi reikiamų veiksmų viešai įmonių interneto svetainėse paskelbti Europos Komisijos parengtą aiškų ir glaustą klausimų ir atsakymų sąrašą, kuriame teikiama praktinė informacija apie energijos vartotojų teises.

2. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis prie Tarybos įsteigiamas bendrasis informacijos centras, skirtas teikti gamtinių dujų vartotojams visą reikiamą informaciją apie jų teises, galiojančius teisės aktus ir jiems prieinamus ginčų sprendimo būdus. Bendrasis informacijos centras yra Tarybos administracijos struktūrinis padalinys.

3. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba atlieka gamtinių dujų buitinių vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos valstybinę priežiūrą ir kontrolę, vertina gamtinių dujų buitinių vartotojų sutarčių su gamtinių dujų įmonėmis standartines sąlygas ir ginčija nesąžiningas šių sutarčių nuostatas.“

51 straipsnis. 59 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 59 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„59 straipsnis. Tarptautinio bendradarbiavimo pareiga

Taryba ir perdavimo sistemos operatorius privalo bendradarbiauti su kompetentingomis Europos Sąjungos institucijomis ar organizacijomis, valstybių narių reguliavimo institucijomis ir šių valstybių perdavimo sistemos operatoriais.“

52 straipsnis. 60 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 60 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„60 straipsnis. Tarybos tarptautinis bendradarbiavimas

Vykdydama tarptautinį bendradarbiavimą, Taryba:

- 1) rengia Europos Komisijai reikalingas gamtinių dujų rinkos ataskaitas;
- 2) tarptautiniais klausimais bendradarbiauja su Agentūra ir valstybių narių reguliavimo institucijomis ir teikia joms visą užduotims vykdyti būtiną informaciją;
- 3) užtikrina tokį iš Agentūros ir valstybių narių reguliavimo institucijų gaunamos informacijos konfidencialumo lygį, kokio reikalauja informaciją perduodanti institucija;
- 4) keičiasi duomenimis regioniniu lygmeniu, siekdama prisidėti prie svarbiausių rinkos procesų suderinimo;
- 5) bendradarbiauja su valstybių narių reguliavimo institucijomis bent regioniniu lygmeniu, siekdama skatinti rengti eksploatacines priemones, bendras gamtinių dujų biržas ir tarpvalstybinių pajėgumų paskirstymą ir sudaryti sąlygas tinkamam sujungimo pajėgumų lygiui užtikrinti regione ir tarp regionų, sudarant galimybes plėtoti veiksmingą konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą. Taryba siekia koordinuoti visų perdavimo sistemos operatoriams ir kitiems rinkos dalyviams skirtų tinklo nuostatų ir perkrovos valdymo taisyklių rengimą. Visi šiame punkte išvardyti veiksmai yra atliekami konsultuojantis su kitomis nacionalinėmis institucijomis ir nedarant įtakos jų specialiajai kompetencijai;
- 6) turi teisę tarpusavyje sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis;
- 7) teikia Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai informaciją apie tarptautinio bendradarbiavimo klausimus, tiesioginiai susijusius su Vyriausybės vykdoma užsienio politika.“

53 straipsnis. 62 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 62 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„62 straipsnis. Regioninis solidarumas

1. Siekdamas užtikrinti patikimą tiekimo saugumą gamtinių dujų vidaus rinkoje ir integruoti nacionalinę Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinką, Lietuvos Respublika ir Taryba bendradarbiauja regioniniu lygmeniu su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, skatindama regioninį ir dvišalį solidarumą.
2. Bendradarbiavimas, vykdomas susidarius aplinkybėms, kurios sukelia ar per trumpą laiką gali sukelti didelį tiekimo sutrikimą, darantį poveikį bet kuriai bendradarbiaujančiai valstybei narei, apima:
 - 1) ekstremaliosios padėties nacionalinių priemonių, skirtų gamtinių dujų tiekimo patikimumui užtikrinti, koordinavimą;
 - 2) jungiamųjų gamtinių dujų vamzdynų nustatymą, plėtojimą ir atnaujinimą;

3) tarpusavio pagalbos teikimo sąlygas ir praktines priemones.

3. Taryba skatina perdavimo sistemos operatorių bendradarbiavimą vieno ar kelių regionų lygmeniu, įskaitant bendradarbiavimą tarpvalstybiniais klausimais, siekiant sukurti konkurencingą gamtinių dujų vidaus rinką.

4. Taryba nuolat informuoja Europos Komisiją ir kitas valstybes nares apie tokį regioninį bendradarbiavimą.“

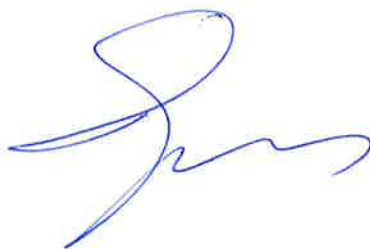
54 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2019 m. liepos 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir kitos institucijos pagal kompetenciją iki 2019 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė